

μπεριφορά, η οποία, όμως, είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί.

Κι εδώ ακριβώς έγκειται η πρωτοτυπία του συγκεκριμένου βιβλίου. Αναλύονται φυσικά το είδος και τα αίτια των πιθανών προβλημάτων, παράλληλα όμως επισημαίνεται ο ρόλος που μπορεί αθέλητα να παίζει το σχολείο και ο δάσκαλος στην πρόκληση και τη διαιώνιση αυτής της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς. Προτείνονται, επίσης, κατάλληλες στρατηγικές επίλυσης των προβλημάτων που ανακύπτουν, ώστε η κατάσταση να μεταβληθεί ριζικά.

Ασφαλώς στον τομέα του ελέγχου και της διοίκησης της τάξης δεν είναι δυνατό να δοθούν ακριβείς κατευθύνσεις, αφού πάντοτε υφίστανται διαφοροποιήσεις. Ωστόσο, το βιβλίο αυτό προσφέρει κατευθύνσεις που συνδέονται στενά με τις πραγματικότη-

τες της ζωής μέσα στην τάξη και βοηθούν τον αναγνώστη να εξετάσει πρακτικά και εποικοδομητικά την προσέγγισή του στα προβλήματα χειρισμού της τάξης.

Σ' αυτό συνίσταται, άλλωστε, και η χρησιμότητά του. Ο εκπαιδευτικός, μετά την ανάγνωση του βιβλίου, θα έχει καταλάβει ότι τα βασικά ζητήματα που σχετίζονται με την εμφάνιση των προβλημάτων παρουσιάζουν ένα κοινό σχήμα. Έτσι, θα μπορεί να αντιμετωπίσει με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση τις δυσκολίες, φτάνει να προβεί με ψυχραιμία στη σωστή αξιολόγηση των πραγμάτων και να υιοθετήσει μεθόδους που θα τον βοηθήσουν να προσαρμόσει τη συμπεριφορά του και να τροποποιήσει αυτή των παιδιών.

Γ. Α.

Διάλογος για μια βιβλιοκρισία

Αγαπητή ΟΥΤΟΠΙΑ, με ιδιαίτερη αμηχανία, καθότι μέλος της Συντακτικής Επιτροπής της, διάβασα την κριτική (;) της Χρ. Μητσοπούλου για το βιβλίο *Σταθμοί στην Ιστορία της Ελληνικής Τέχνης*, τόμ. Α', Αθήνα 1985, ΟΕΔΒ των Λευτέρη Οικονόμου και Πέπης Ρηγοπούλου. Το κείμενο μου προξένησε έκπληξη και μου γέννησε πολλά ερωτηματικά ως προς την πρόθεση και το περιεχόμενό του.

Καταρχήν, δεν κατανοώ —και δεν με πείθει η εξήγηση της συγγραφέως— γιατί επελέγη ένα βιβλίο του 1985 να κριθεί, και μάλιστα με τρόπο ιδιαίτερα επιθετικό έως ισοπεδωτικό, το 1998. Με προβληματίσε, δηλαδή, η πρόθεση της Χρ. Μητσοπούλου. Πρόκειται για βιβλιοκρισία ή για συνολική τοποθέτησή της στο θέμα διδασκαλία της Τέχνης στο σχολείο; Αυτό δυστυχώς δεν είναι σαφές. Αν η κρίνουσα είχε ως σκοπό να καταθέσει τις γενικότερες σκέψεις της για το ρόλο της Τέχνης στο ελληνικό σχολείο, γιατί δεν επέλεγε την ευθεία οδό των συγκεκριμένων προτάσεων είτε για τη συγγραφή ενός σχετικού εισαγωγικού εγχειριδίου ή για την αναμόρφωση των σχετικών με την αισθητική αγωγή των μαθητών μαθημάτων; Αν

ήθελε να κρίνει το συγκεκριμένο σχολικό βιβλίο, γιατί επέλεξε το ύφος ενός αφ' υψηλού τιμητή παραβιάζοντας τις βασικές αρχές κάθε γόνιμης κριτικής; Αυτά ως προς την πρόθεση.

Ως προς το περιεχόμενο τώρα. Πιστεύω ότι το κρινόμενο βιβλίο αδικείται από τη Χρ. Μητσοπούλου. Δίνει ερεθίσματα και πληροφορίες στο μαθητή με τρόπο ζωντανό και γλάφυρο. Είναι κρίμα που με ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας δεν εκδόθηκε ο δεύτερος τόμος του. Ήταν ένα πρώτο βήμα και ως τέτοιο θα πρέπει να αξιολογηθεί καταρχήν θετικά. Κάτω απ' αυτή την όπτική θα μπορούσε κάποιος να εντοπίσει τις όποιες αδυναμίες του και να υποδείξει τρόπους για τη βελτίωση της ύλης του. Φαντάζομαι πως οι συγγραφείς θα δέχονταν κάθε καλοπροαίρετη και *επίκαιρη* κριτική. Δεν νομίζω, πάντως, ότι είχαν πρόθεση να γράψουν ένα γενικό εισαγωγικό έργο περί Τέχνης, ούτε μια εισαγωγή στην Αισθητική. Απ' αυτή την άποψη, η κριτική της Χρ. Μητσοπούλου αφορά σε προθέσεις που δεν υπήρξαν, αν λάβει κάποιος υπόψη του ό,τι γράφτηκε και όχι ό,τι υποθέτει η κρίνουσα πως έπρεπε να γραφεί. Εξάλλου, η κριτική εξαντλείται σε παρατηρήσεις για τον πρόλογο (σσ. 11-13) του βιβλίου και αγνοεί χαρακτηριστικά το κύριο μέρος του. Δυστυχώς, η Χρ. Μητσοπούλου εμφανίζεται να επιλέγει ό,τι μπορεί να στηρίξει μια προκατασκευασμένη άποψή της, και μάλιστα με τρόπο απόλυτο, χωρίς να βοηθάει τον αναγνώστη να εξοικειωθεί και με το κρινόμενο βιβλίο αλλά και με τα κριτήρια της αξιολόγησής της.

Είναι κρίμα που οι ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις της για την υποβάθμιση της Τέχνης στο σχολείο, την αναγκαιότητα ύπαρξης ενός μαθήματος που θα εισαγάγει το μαθητή με συστηματικό τρόπο στο νόημα της καλλιτεχνικής δημιουργίας, για το πώς αδικείται η Μουσική ή δεν υπάρχει ενιαία αντιμετώπιση των καλλιτεχνικών μαθημάτων στο σχολικό πρόγραμμα αποτελούν δευτερεύουσες πλευρές μιας ανεπίκαιρης, επιτηδευμένης και ισοπεδωτικής «κριτικής».

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Γιώργος Μανιάτης

Σημείωμα του Εκδότη

Σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας της *ουτοπίας*, κάθε κείμενο που υποβάλλεται για δημοσίευση δίδεται σε δύο κριτές. Είναι καθαρά τυχαίο το ότι το κείμενο της Χρ. Μητσοπούλου δεν είχε δοθεί για κρίση στον Γιώργο Μανιάτη.

Προσωπικά παρακάλεσα επίμονα την κα Ρηγοπούλου να μας στείλει ένα κείμενο όπου θα ανασκεύαζε την, κατ' αυτήν, άδικη κριτική της Χρ. Μητσοπούλου Δυστυχώς δεν το έκανε.

Πήραμε την επιστολή του Γ. Μανιάτη όταν το περιοδικό ήταν έτοιμο για το τυπογραφείο. Δεν είχαμε συνεπώς το χρόνο να τη θέσουμε υπόψη της Χρ. Μητσοπούλου. Τη δημοσιεύουμε, λοιπόν, σ' αυτό το τεύχος και, προφανώς, αν η συνεργάτης μας θέλει να δώσει διευκρινίσεις και ως προς τις «προθέσεις», αλλά και επί της ουσίας του κειμένου της, θα μπορεί να το κάνει στο επόμενο τεύχος του περιοδικού.

Ευτύχης Μπιτσάκης